

HARUKI MURAKAMI

PRIMERA PERSONA
DEL SINGULAR

Traducció d'Albert Nolla

Empúries

narrativa

Haruki Murakami

Primera persona
del singular

Traducció del japonès d'Albert Nolla

Editorial Empúries
Barcelona

Títol original: *Ichinsho Tansu (First Person Singular)*
Copyright © 2020 Haruki Murakami
Publicat originalment per Bungeishunju Ltd., Tòquio.

Primera edició: octubre del 2021

© de la traducció: Albert Nolla Cabellos, 2021

Amb el suport del Departament de Cultura

© d'aquesta edició: Edicions 62, s. a.,
Editorial Empúries
info@grup62.com
www.editorialempanies.cat

Fotocomposició: AuraDigit
DIPÒSIT LEGAL: B. I I. 244-2021
ISBN: 978-84-18833-09-0

El paper utilitzat per a la impressió d'aquest llibre té la qualificació de paper ecològic i procedeix de boscos gestionats de manera sostenible.

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47). Tots els drets reservats.

TAULA

El coixí de pedra	9
Crema	27
Charlie Parker Plays Bossa Nova	49
With the Beatles	69
El recull poètic dels Yakult Swallows	111
Carnaval	135
La confessió del mico de Shinagawa	165
Primera persona del singular	195

M'agradaria explicar la història d'una noia. El fet, però, és que no en sé pràcticament res. No recordo com es deia ni la cara que feia. I estic segur que ella tampoc no recorda el meu nom ni la meva fesomia.

Quan la vaig conèixer, jo feia segon de carrera i encara no tenia vint anys, mentre que ella devia vorejar els vint-i-cinc. Vam coincidir treballant al mateix lloc a la mateixa època. Mig de casualitat, vam acabar passant una nit junts. I després no ens vam veure mai més.

Amb dinou anys, jo no entenia gens com funcionava el meu cor i, com és natural, no tenia ni idea de com funcionava el cor dels altres. Tot i així, em pensava que sabia prou bé què eren l'alegria i la tristesa. El que encara no comprenia era la gran quantitat de fenòmens que hi ha justament entre l'alegria i la tristesa, ni les relacions que s'estableixen entre ells. I això sovint em provocava una sensació d'angoixa i d'impotència.

Tot i així, vull intentar parlar d'aquella noia.

Primera persona del singular

El que sé d'ella és que escrivia tankes i que n'havia publicat un recull. De fet, no era ben bé un recull de poesia, sinó més aviat una mena de fullet que amb prou feines es podria considerar com un llibre autopublicat, format per un plec de fulls impresos lligats amb cordill i protegits per una coberta senzilla. Amb tot, algunes de les tankes aplegades en aquell recull em van produir una impressió molt profunda. La majoria dels seus poemes giraven entorn de l'amor entre els homes i les dones i entorn de la mort. Talment com si volgués demostrar que l'amor i la mort són conceptes indestriables, impossibles de separar o dividir.

Realment érem
tan enllà l'un de l'altre?
Potser el més òptim
hauria estat fer canvi
a l'estació de Júpiter.

Posant l'orella
sobre el coixí de pedra,
l'únic que sento
és l'absolut silenci
del meu corrent sanguini.

—Escolta, quan m'escorri potser crido el nom d'un altre home. Et fa res? —em va preguntar ella. Estàvem despullats dins el futon.

—Suposo que no —li vaig respondre. No n'estava

segur, però em va semblar que una cosa així no m'importaria. Al capdavall, només era un nom. I no hi ha res que canviï només per un nom.

—Potser crido molt fort.

—Això sí que pot ser un problema —em vaig afanyar a dir. L'antic pis de fusta on vivia tenia unes parets tan primes com aquelles neules d'abans. Ja era ben entrada la nit i, si es posava a cridar, els veïns ho sentirien tot.

—Doncs llavors mossegaré una tovallola —va dir ella.

Vaig triar la tovallola més neta i més gruixuda que tenia al lavabo, la vaig portar a l'habitació i la vaig deixar al costat del coixí.

—Aquesta anirà bé?

Ella la va mossegar uns quants cops, com si fos un cavall provant una brida nova. I llavors va assentir. Per confirmar que aniria bé.

Va ser una trobada absolutament imprevista. Jo no la desitjava especialment a ella i ella no em desitjava especialment a mi (em sembla). Havíem treballat tot just quinze dies al mateix lloc, però com que fèiem coses diferents no havíem tingut ocasió de tenir cap conversa com cal. Aquell hivern jo feia de mosso a la cuina d'un senzill restaurant italià de prop de l'estació de Yotsuya, mentre que ella servia a la sala. Tots els que hi treballàvem érem estudiants excepte ella. Potser per això es mostrava una mica distant.

Ella va decidir deixar aquella feina a mitjan desem-

bre, i un dia després de tancar uns quants treballadors van dir d'anar a beure en una izakaya d'allà a prop. A mi també m'hi van convidar. No va ser ben bé una festa de comiat. Simplement ens vam estar una hora bevent cervesa, picant alguna cosa i xerrant de tot i de res. Em vaig assabentar que, abans de servir al restaurant, havia treballat en una petita immobiliària i en una llibreria. En cap dels dos llocs, va explicar, no s'havia entès amb el gerent o el propietari. Al restaurant no havia xocat amb ningú, va assegurar, però guanyava massa poc per mantenir-se gaire temps i per això, sabent-li molt greu, no tenia altre remei que buscar una altra feina.

I què vols fer, li va preguntar algú.

—Qualsevol cosa em va bé —va respondre ella grtant-se el costat del nas (al costat del nas hi tenia dues pigues petites, alineades com una constel·lació)—. Sigui com sigui, no serà cap gran feina.

En aquella època jo vivia a Asagaya, mentre que ella tenia un pis a Koganei. Per tant, vam agafar plegats el tren exprés de la línia Chuo a l'estació de Yotsuya per tornar a casa. Ens vam asseure costat per costat. Ja eren més de les onze. Feia una nit freda, amb un vent fort i glaçat. Sense que me n'hagués adonat, ja érem a l'època en què calien els guants i la bufanda. Quan em vaig aixecar per baixar a Asagaya, ella va alçar el cap per mirar-me.

—Escolta —va dir en veu baixa—, et va bé si aquesta nit em quedo a casa teva?

—D'acord. Però, què ho fa?

—Anar fins a Koganei és massa lluny —va respondre ella.

—És un pis petit i està tot desendreçat —la vaig avisar.

—No t'hi amoinis —va dir. I em va agafar el braç per damunt de l'abric.

Va venir fins al meu pis, petit i atrotinat, i ens vam beure unes quantes llaunes de cervesa. Vam beure amb calma, i llavors, com si fos la cosa més natural del món, es va anar traient la roba davant meu. Quan al cap d'un moment va estar despullada, es va ficar al futon. Jo també em vaig treure la roba i em vaig esmunyir dins el futon. Vaig apagar el llum, però l'habitació va quedar il·luminada amb la flama de l'estufa de gas. Dins el futon, ens vam escalfar l'un a l'altre amb gestos maldestres. Vam estar una estona en silenci. En trobar-nos despullats tan de sobte, no sabíem gaire què dir. Però a mesura que vam entrar en calor, vam notar com la rigidesa literalment se'ns anava desfent damunt la pell. Era una sensació curiosament íntima.

Va ser llavors que em va dir:

—Escolta, quan m'escorri potser crido el nom d'un altre home. Et fa res?

—Tu l'estimes? —li vaig demanar quan vaig tenir la tovallola a punt.

—Sí. Molt —va respondre ella—. L'estimo moltíssim. No puc deixar de pensar-hi. Però ell no m'estima tant a mi. Vull dir que té una xicota.

—Però us veieu?

Primera persona del singular

—Sí. Em crida sempre que vol el meu cos —va dir—. Com qui truca per demanar menjar per emportar.

Com que no sabia què dir, em vaig quedar en silenci. Ella em va dibuixar alguna figura a l'esquena amb la punta del dit. O potser hi va escriure alguna cosa en cursiva.

—Em diu que tinc una cara vulgar, però un cos fantàstic.

A mi no em semblava que tingués un rostre especialment vulgar, si bé no es podia dir que fos guapa. Mirant enrere, no soc capaç de recordar quina fesomia tenia ni descriure-la en detall.

—Però quan et crida, hi vas?

—Què vols que faci, si l'estimo? —va respondre, com si no hi hagués res més lògic—. Independentment del que em digui, de vegades tinc ganes que un home m'abraci.

Em vaig quedar un moment pensarós. Però en aquell moment no em podia imaginar què implicava que una dona tingués ganes que un home l'abracés (i, de fet, em sembla que encara ara no ho entenc).

—Estimar algú és com tenir una malaltia mental que no cobreix cap assegurança —va dir en un to pla, com si llegís una frase escrita a la paret.

—Ja —vaig fer, admirat per les seves paraules.

—Per tant, si vols tu també pots imaginar-te que soc una altra noia —va dir—. No n'hi ha cap que t'agradi?

—Sí.

—Doncs quan t'escorris pots cridar el seu nom. A mi no em fa res.

Hi havia una noia que m'agradava, però les circumstàncies ens impedièren avançar en la relació, i quan va ser el moment no em va sortir de cridar el seu nom. M'ho vaig plantejar, però a mig fer em va semblar estúpid i vaig ejacular dins d'aquella altra noia sense dir res. Ella sí que va estar a punt de cridar el nom d'un altre home, tal com havia anunciat, de manera que em vaig haver d'afanyar a posar-li la tovallola entre les dents. Tenia una dentadura sana i forta. Els dentistes en devien quedar impressionats. No recordo el nom que va cridar. Només que era un nom d'allò més corrent, un de tants. I que em va sorprendre que un nom tan banal com aquell pogués tenir un significat tan important per a ella. De vegades un sol nom pot traspalsar el cor d'una persona.

L'endemà ben d'hora tenia una classe on havia d'entregar un treball que comptava com un examen parcial, però no cal dir que no hi vaig arribar. (A causa d'això, després les vaig passar magres, però aquesta ja és una altra història.) Finalment ens vam despertar poc abans del migdia, vam preparar cafè instantani i vam menjar torrades. A la nevera quedaven uns quants ous, que també ens vam menjar bullits. Amb el cel net de núvols i la claror enlluernadora del matí, ens vencia la mandra.

Mentre mastegava una torrada amb mantega, em va preguntar què estudiava a la universitat. Li vaig dir que estava al departament de literatura.

Que vols ser novel·lista?, em va demanar.

No és el meu objectiu, li vaig respondre amb sinceri-

tat. En aquell moment no tenia cap intenció de ser novel·lista. Ni tan sols m'ho havia plantejat (i això que al meu curs hi havia molta gent que havia expressat l'ambició de ser-ho). Quan va sentir aquesta resposta, va semblar que perdia l'interès per mi. Segurament ja no n'havia tingut gaire des del principi, però tot i així...

Veure en la claror del migdia les marques que havia deixat amb les dents a la tovallola em va produir una sensació estranya. La devia haver mossegat amb molta força. Vista a la llum del dia, ella mateixa feia l'efecte d'estar fora de lloc. No em semblava que la noia menuda, ossuda i pàl·lida que tenia al davant fos la mateixa que la nit abans havia cridat apassionadament als meus braços banyada per la claror de la lluna d'hivern que es filtrava per la finestra.

—Jo escric tankes —va dir de sobte.

—Tankes?

—Saps què són, no?

—Sí, és clar. —Per molt ignorant que fos, sabia què eren les tankes.— Però, ara que ho penso, és la primera vegada que conec algú que n'escrigui.

Ella va riure divertida.

—Doncs al món també hi ha persones així.

—Estàs en un club de poesia o alguna cosa per l'estil?

—No, això no —va respondre. Llavors va arronsar una mica les espatlles—. Les tankes les pots escriure tot sol, no? No és com jugar a bàsquet.

—I quina mena de tankes escrius?

—En vols sentir alguna?

Vaig fer que sí amb el cap.

—De debò? No ho dius només per seguir-me la veta?

—De debò —li vaig dir.

I era veritat. Tenia ganes de saber quina mena de tankes componia aquella noia que feia poques hores havia gemegat i havia cridat el nom d'un altre home als meus braços.

—Ara no puc recitar-ne cap —va dir després de dubtar un moment—. Em fa vergonya, i encara és el matí. Però tinc un recull publicat. Si de debò vols llegir-lo, te'l puc enviar. Pots dir-me el teu nom i l'adreça d'aquí?

Vaig escriure el nom i l'adreça al full d'un bloc de notes i l'hi vaig allargar. Ella va mirar el full, el va doblegar en quatre i se'l va ficar a la butxaca de l'abric. Era un abric de color verd fluix, força gastat. Al costat del coll rodó hi duia un fermall de plata en forma de flor de muguet. Recordo com va brillar en la claror del sol que entrava per la finestra orientada al sud. No soc gens entès en flors, però el muguet sempre m'ha agradat.

—Gràcies per haver-me deixat quedar. Realment no tenia ganes de tornar tota sola amb tren fins a Koganei —va dir quan ja marxava—. De vegades ens passa, això, a les noies.

En aquell moment tots dos sabíem que segurament no tornariem a veure'ns. Aquella nit, simplement no havia tingut ganes de tornar tota sola amb tren fins a Koganei. Això era tot.

Al cap d'una setmana em va arribar el recull de poemes per correu. Francament, no esperava que me l'enviés. M'imaginava que en arribar a Koganei s'havia oblidat de mi completament (o que havia intentat oblidar-me tan de pressa com havia pogut). No m'imaginava que es pogués prendre la molèstia de ficar el recull en un sobre, escriure-hi el meu nom i la meva adreça, enganxar-hi un segell i tirar-ho tot en una bústia —o potser fins i tot arribar-se a una oficina de correus. Per això, el matí que vaig veure un sobre que sobresortia de la meva bústia, em vaig quedar una mica sorprès.

El recull duia per títol *El coixí de pedra*. L'únic que hi figurava com el nom de l'autora era «Chiho». No quedava clar si era el nom real o un pseudònim. Al restaurant havia sentit el seu nom moltes vegades, però no me'n recordava. L'únic que sabia era que ningú no li deia Chiho. El recull anava dins d'un sobre d'oficina de color marró, sense el nom ni l'adreça del remitent, i sense cap postal ni cap nota a dins. Només un exemplar d'un recull breu de poesia, lligat amb cordill blanc i sense cap altra paraula que l'acompanyés. No eren uns fulls ciclostilats de qualsevol manera, sinó una impressió en paper gruixut i de bona qualitat. Segurament l'autora havia ordenat les pàgines impreses, hi havia afegit la coberta de cartró i havia cosit amb cura cada exemplar amb agulla i cordill per estalviar-se el cost del relligat. Vaig intentar imaginar-me-la fent aquella feina, tota sola i en silenci, però no vaig poder. A la primera pàgina hi havia el número 28 estampat amb un segell. Devia ser

l'exemplar número 28 d'una edició limitada. Quants n'hi devia haver en total? Enlloc no apareixia el preu. Potser no en tenia.

No vaig obrir el recull de seguida. El vaig deixar uns quants dies damunt l'escriptori i de tant en tant llançava una mirada a la coberta. No era que no m'interessés, però em semblava que per llegir un recull de poesia escrita per algú —i especialment si aquest algú era la persona que feia una setmana havia estat despullada als meus braços— calia una certa preparació mental. Com una mena de respecte, potser. Per fi vaig agafar el recull i el vaig obrir un vespre del cap de setmana. Em vaig repenjar a la paret del costat de la finestra i el vaig llegir en la claror del capvespre d'hivern. El recull aplegava un total de quaranta-dues tankes. Una per pàgina. No eren gaires. No hi havia ni pròleg ni epíleg, ni tan sols una data de publicació. Només les tankes impreses en caràcters de color negre sobre el paper blanc, amb uns marges molt generosos.

Evidentment, no m'esperava trobar cap obra literària monumental. Com he dit abans, només hi tenia un cert interès personal. Volia saber quina mena de tankes componia aquella noia que havia cridat el nom d'un altre home a la meva orella amb una tovallola entre les dents. Però, mentre llegia el recull, vaig descobrir que algunes de les tankes que contenia m'atreïen de debò.

Jo no sabia gairebé res de tankes (més o menys com ara). Per tant, no puc donar una opinió objectiva per

Primera persona del singular

determinar si una tanka és bona o una altra no ho és tant. Però, deixant de banda els judicis sobre la qualitat literària, algunes de les tankes compostes per aquella noia —en concret, vuit— contien algun element que em va arribar ben endins.

Per exemple, aquestes:

Aquest nostre ara,
si realment és l'ara,
doncs aquest ara
només pot explicar-se
com l'ara que ens atrapa.

Vent de muntanya.
Una testa tallada
sense paraules.
Just al peu de l'hortènsia,
l'aigua de juny s'entolla.

Curiosament, en obrir les pàgines del recull, seguint els poemes impresos en aquells grans caràcters negres i llegint-los en veu alta, vaig poder rememorar el seu cos tal com l'havia vist aquella nit. No era la figura poc agraciada que havia vist en la llum de l'endemà al matí, sinó el cos cobert d'aquella pell llustrosa que havia abraçat en la claror de la lluna. Els pits rodons i ben formats, els mugrons petits i durs, el pèl púbic esclarissat, la vagina humida. En arribar a l'orgasme, ella havia tancat els ulls i, mossegant la tovallola amb força, havia cridat uns quants cops el nom d'un altre

El coixí de pedra

home a la meva orella. Un nom d'home ben ordinari, que ni tan sols recordo.

Així com penso
que ens hem perdut per sempre,
igualmente penso
que no hi ha cap obstacle
perquè tornem a veure'ns.

Ens podrem veure,
o d'aquesta manera
és com s'acaba?
Temptats per l'albada,
trepitjats per la fosca.

Evidentment, no sé si continua escrivint tankes. Com he dit abans, no sé com es deia i quasi no recordo la cara que feia. El que recordo és el nom de Chiho que figurava a la coberta del recull, el seu cos suau i indefens en la pàl·lida claror de la lluna d'hivern que es filtrava per la finestra i la petita constel·lació formada per les dues pigues que tenia al costat del nas.

De vegades penso que potser ja no és viva. No puc evitar tenir la sensació que en algun moment es va llevar la vida. És així perquè la majoria de les seves tankes —si més no, la majoria de les que hi havia al recull que em va enviar— presentaven clarament imatges de la mort. A més, per algun motiu hi apareixien caps tallats. Potser per a ella aquesta era la manera de morir.

Primera persona del singular

Sota la pluja
que a través de la tarda
cau sense treva,
una destrat ignota
decapita el capvespre.

De totes maneres, en un racó del meu cor prego perquè encara sigui en aquest món. De vegades em trobo pensant que tant de bo encara visqui i continuï escrivint poesia. Per què? Per què em prenc la molèstia de pensar això? Si en realitat en aquest món no hi ha res que connecti la meua vida amb la seva. Si, encara que ens creuéssim pel carrer o ens asseguéssim a la taula del costat en algun restaurant, (segurament) no ens reconeixeríem. Com dues línies rectes que intersequen, ens vam trobar en un punt determinat i després ens vam allunyar.

Des de llavors han passat molts anys. Curiosament (o potser no tant), tots ens fem grans en un tancar i obrir d'ulls. A cada moment que passa, els nostres cossos es dirigeixen cap a la destrucció, incapaços de tirar mai enrere. Tanquem els ulls i, quan els tornem a obrir al cap d'un moment, ens adonem que moltes coses ja han desaparegut. Arrossegades pel fort vent de mitjanit, aquestes coses —tant les que tenen un nom concret com les que no— s'han esvaït sense deixar ni rastre. L'únic que en queda és un petit record. Però el record tampoc no és gaire fiable. Algú pot dir amb certesa què ens va passar realment en aquell moment determinat?

Amb tot, si la sort ens somriu, és possible que algunes

paraules es quedin al nostre costat. De nit pugen fins al cim d'un turó, es fiquen en uns foradets excavats just perquè hi càpiguen, es queden quietes i deixen que bufi el tempestuós vent del temps. I quan per fi arriba l'alba, la ventada s'encalma i les paraules que han sobreviscut treuen el cap temorosament a la superfície. La majoria parlen en veu baixa, tenen vergonya i sovint només se saben expressar amb vaguetats. Tot i així, estan preparades per servir de testimonis. De testimonis justos i sincers. Però per poder crear aquestes paraules fortes i resistents, o per poder descobrir-les i llegar-les, de vegades hem de sacrificar el nostre cos o el nostre cor sense posar condicions. Exacte, hem de posar el coll sobre un fred coixí de pedra banyat per la claror de la lluna d'hivern.

Pot ser que, a part de mi, no hi hagi ningú més al món que recordi els poemes d'aquella noia, i encara menys que pugui recitar-los de memòria. És possible que, amb l'excepció del número 28, tots els exemplars d'aquell llibret autopublicat lligat amb cordill hagin caigut en l'oblit, que s'hagin desintegrat, que hagin estat xuclats en algun punt de la foscor absoluta que s'estén entre Júpiter i Saturn i hagin desaparegut per sempre. Potser ella mateixa (suposant que encara sigui viva) recorda ben poca cosa d'aquelles tankes que va escriure de jove. Potser l'única raó per la qual jo encara ara tinc presents alguns dels seus poemes és perquè els relaciono amb el record de les marques que va deixar amb les dents en aquella tovallola. Potser no és més que això. No sé quin significat o quin valor té recordar aquests

Primera persona del singular

fets o treure de tant en tant del calaix aquell recull de poesia descolorit per rellegir-lo. Francament, no ho sé.

Però, sigui com sigui, això ha quedat. Altres paraules i altres records s'han convertit en pols i han desaparegut.

Tant si degolles
com si tu perds la testa,
quan hi ha la nuca
sobre el coixí de pedra,
fixa't, tot s'esmicola.